

Souhrn online diskuze k virtuální hospitaci

Matematika a její aplikace: Procvičování rovnic a nerovnic

(diskuze proběhla 13. 9. 2011)

Analýza výuky

1. Hodina byla procvičovací, měla jasnou strukturu a metody práce byly netradiční.
2. Hodina začala rozcvíčkou, zajímavé bylo zařazení pamětného počítání. V opakování pak byl kladen velmi silný důraz na přesnou terminologii a dále bylo zajímavé, že žáci neměli úlohy řešit, ale měli řešení teoreticky popisovat. Hlavní část hodiny byla práce ve skupinách, rozdělování bylo pomocí hracích karet. Žáci si museli řešení vyměňovat a měli kontrolovat řešení svých spolužáků – učitelka nebyla arbitrem, ale žáky vedla. Následovala prezentace vlastního řešení úlohy – žáci mají hodnotit nejen to, zda je úloha správně, ale i to, zda žákyně úlohu dobře vysvětlila. Následovalo hodnocení a žáci byli zjevně na hodnocení spolužáky zvyklí. Nakonec byla zařazena samostatná práce.
3. Struktura hodiny byla pěkná, na začátku byla dobře vysvětlená a žáci věděli, co je čeká.
4. Hodiny měla rychlý spád bez hluchých míst, přispívá k tomu střídání činností, ale i zařazování rutinních praktik. Všechny tyto aspekty znamenaly, že v hodině byla dělná atmosféra a žáci mají „pocit bezpečí“ – v každé fázi vědí, co mají dělat.
5. Paní učitelka klade velký důraz na přesné vyjadřování a procvičování paměti. Rovněž byla důsledně zařazována zpětná vazba jak od žáků, tak učitelky. Žáci byli v hodině aktivní.
6. Paní Mgr. Hotová reagovala na dotazy. Nejdříve souhlasila s tím, že hodina byla typická a že její pedagogický styl byl v hodině patrný, ačkoli je zařazen spíše intuitivně. Takto pracuje zcela běžně.
7. Rozložení žáků do skupin náhodným výběrem praktikuje paní učitelka pravidelně kvůli tomu, aby byly skupiny různorodé a vyrovnané. Vůdčí žák slabším vše vysvětluje, ale největší přínos tohoto rozdělení je pak patrný z diskuze o chybách. Cílem je, aby byli žáci schopni spolupracovat s kýmkoli ve třídě. Paní doc. Stehlíková komentuje tak, že by si na náhodné rozdělení netroufla a že vždy raději volila postupy, jak je rozdělit tak, aby skupiny byly složeny podle přání učitelky. Pak byly diskutovány i další možnosti rozdělení do skupin a práce s žáky ve skupině – např. hodnocení skupiny žáků podle výkonu náhodně zvoleného člena skupiny a hodnocení přínosu jednotlivců k výsledku celé skupiny.

Komentáře a postřehy

1. Jak reagují žáci na hodnocení toho, s kým spolupracovali, a jak se jim s jinými spolupracovalo? Paní učitelka komentuje, že chválí veřejně a kárá v soukromí. Při rozboru se pokouší najít příčiny a pomoci žákům ke zlepšení.
2. Další dotaz se týkal toho, zda paní učitelka tento způsob hodnocení používá ve všech třídách. Paní učitelka odpovídá, že na vyšším stupni gymnázia ano, na nižším stupni opatrně.
3. Skupinová práce je „populární“, je třeba však s touto metodou pracovat opatrně – podle charakteru třídy a kvality třídního kolektivu. Nesmí se její zařazování přehánět, aby nebylo formální. Paní učitelka zcela souhlasí – všeho s mírou a jen tam, kde se to hodí. Vhodné jsou zejména úlohy řešitelné algoritmicky – běžným postupem.
4. Jak je dobré motivovat známkou? Paní učitelka říká, že se snaží o pozitivní motivaci, ale že hlavně dlouhodobě s klasifikací pracuje tak, že vysvětluje, že známky jsou jedna stránka a znalosti druhá. Jde ale o dlouhodobou výchovu v přístupu ke klasifikaci. Paní doc. Stehlíková doplňuje, že motivace známkou funguje, jde o zpětnou vazbu i pro rodiče a jde o nezbytnou součást našeho školského systému, zcela odbourat se nedá.
5. Do jaké míry je správné hodnotit přesnou terminologii. Paní učitelka říká, že terminologii hodnotí podle situace. U připravených úloh terminologii hodnotí s větším důrazem, protože si žák úlohu mohl v klidu připravit. Obecně – hodnotí tam, kde je to vhodné. Jde ale spíše o přesné vyjadřování než o přesnou matematickou terminologii.
6. Je třeba pracovat na tom, aby byli žáci tolerantní k sobě navzájem – někdy převládá potřeba žáků prezentovat svůj názor a neochota slyšet i jiné řešení. Užitečné je, když se k tomuto způsobu komunikace podaří vychovat aspoň některé, někdy je to ale obtížné. Tato třída je v tomto směru výjimečná.
7. Naučit žáka sebehodnocení je nelehké. Jak paní učitelka řeší tento problém? Paní učitelka často vyžaduje, aby se i při ústním zkoušení ohodnotili sami, paní učitelka to pak koriguje. Žáci se většinou podceňují. Také paní učitelka nechává žáky hodnotit sebe sami i na konci pololetí.
8. Co paní učitelka sleduje tím, že žáci pracují tak, že úlohy rozkouskují? Paní učitelka to komentuje tak, že spíše hledá a pozoruje, jaký vliv to má na žáky. Některé postupy se osvědčí, některé nikoli. V tomto případě jde o práci s chybou a o střídání činností – aby práce nebyla stereotypní. Zásadní je také skutečnost, že žáci musí být vychováni k toleranci k chybám ostatních – předchůdcům v řešení.

9. Proč paní učitelka klade takový důraz na pamětné počítání? Paní učitelka komentuje tak, že klade důraz na paměť a že při sledování bez poznámek jsou žáci soustředěnější – žáci neumí dělat více činností současně.

Peter Krupka, netmoderátor